

Štev. 8.

V Ljubljani, 1. velikega srpana 1901.

Leto II.

Poletna pesem.

V
isoko na nebu žari
solnčna obla ognjena,
in k zemlji sto žarkov hiti
od solnčnega plamena.

Drhti razbeljeni zrak,
in v strugi potoček sahne,
v ta pokoj, ta mir težak
ni sapica več ne dahne . . .

Prosi dežja škržat,
žabica božja tudi.
Kako pač oživel bi hlad
zemlji razbeljene grudi! . . .

Zgorelo bo žitno poljé,
zgorelo klasje.
Priplavaj, oblak, čez goré,
že zadnji čas je!

Že zadnji tukaj je čas,
da zlato žito
ženjici seže čez pas,
da bo nam v snopje povito.

Nabrusila srp li zaman
ženjica mlada,
in trudni trpin-vaščan
naj strada?

Naj rajši vesel bi zapel
in voz napravil,
in polno snopje vesel
na kaščo spravil.

Jeseni naj mlinar gluha
iz žita melje moke,
da mati delila bo kruha
med otroke . . .

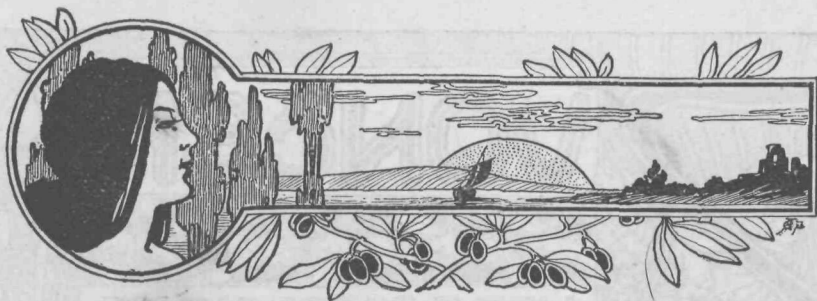
Naj hišni oče, zemlje orač,
vesel k družini sede,
in v kuhinji berač
zajema iz polne sklede.

Ko pride dolga zimska noč,
sneg in zemetje,
k peči, pesmi pobožne pojoč,
zbrali se bodo kmetje.

Zagriznil kruha bo vsak
in v govorici prijetni
hvalil Boga, hvalil oblak
v vročini poletni. —

Fran Žgur.

V Trst z mamó.

Spisal Ivo Trošt.

1.

»Mama! Sedaj sem pa že dovolj velika, da pridem z Vami v Trst«, de nekaj nad osemletna Nanica zvečer, ko je mati nakladala velik jerbas, da ga nese drugo jutro v dobri dve uri oddaljeni Trst.

»Seveda prideš, to vem — a le v Trst; pa nazaj, kdo bo capljal namesto tebe?« — »Jaz, mama! Boste videli. Še nikoli nisem bila, mama. Pa bi šla tako rada v Trst, mama!«

»Vprašaj očeta. Morda bi te morala kje onemoglo pustiti na poti. Ej, jaz pomnim še dobro, kako je časih lazila za menoj naša Neža. Kar premrle so ji noge, pa sva ostali obe na cesti. Saj prav zaradi Neže sem tudi naložila v jerbas nekaj jajec, sadja in masla za prodaj, da ne bo zastonj pot. Slišim, da se je Neža poboljšala; sama je pisala oni dan, naj ji pomaga naš oče. Prej ni pa že toliko let pisala nam, kjer je bivala nehvaležnica, kamor smo jo sprejeli petletno osirotelo sorodnico. Spomnila se je bivališča, kjer je preživela svoja mlada leta.« Nanica pogleda radovedno svojo mamó, pa gre molče k očetu.

Jesensko solnce se je že spravljaló za gore, kokoši so poiskale sinočnje gredi in domači petelin je samo še leno zamahnil s perutnicami, pa je molče spremil svojo družbo spat. Skončarka je devala poleno za polenom na ogenj, da bi čim prej zavrela voda za »polento«, dočim so domači pobirali fižol po njivah. Ženica je mislila o Nežini nehvaležnosti ter sklenila tedaj, ko se je velik ogorek prevrnil v lonec vrele vode, da je slednjič tudi prav, če gre Nanica z njo: bo vsaj videla, kam dovede mlado dekletó.

Na dvorišču so odmevale težke stopinje; domov se vračajoči marljivi Skončarjevi sinóvi in hčerke so odlagali bremena fižola.

»Mama, mama!« prihiti Nanica. »Oče so dovolili.«

»Prav; samo pazi, da jutri ne zaspíš in iz Trsta domov grede ne opešaš.«

Skončarka je nasula moke v lonec, hotéč reči: »Otrok misli vse bolj iskreno nego mi odrasli ljudje«, pa se je namesto odgovora samo nasmehnila. Nanica je pa sanjala ponoči o neznani Neži, o morju in Trstu.

2.

Skončarjeve Nanice še ni bilo na svetu, ko so njeni starši sprejeli pod streho sorodnico Nežo. Učila se je delati, moliti in pošteno živeti; zakaj Skončarka ni poslednja, ko treba urezati kruha, pa niti ne zaostane ondaj, ko treba pokazati lep zgled, povedati lep nauk. Ali mlada Nežika je rada prejemale kruh in lepe nauke le, dokler je bila prav mlada. Z enajstim letom jo je veselil samo še Skončarjev kruh; Skončarkinih naukov, je pa menila, da zna že več nego je potreba na pamet. Pa si je mislila, da bi utegnilo biti drugod po svetu tudi kruha brez naukov in opominov. To misel so ji utrjale neposlužne tovarišice, ko so samotno pletle nogavice, vezle čipke in se vadile šivati. Z dovršenim trinajstim letom je že vedela, koliko zasluži v par letih v Trstu, kako lepo je v velikem mestu ob morju. Zato je zbirala laške besede in izreke kakor dragocene bisere v bodočo podlago tujemu jeziku, ki ji v tujem mestu pribori vsaj za nekaj kron boljšo službo. Po dovršeni ponavljalni šoli je še zvesteje poslušala vitke, bledolične Tržačane, ki so se poleti ob nedeljah kratkočasili v gostilnicah domače vasi, in se uprav drzno ustavljala dosedanjima svojima rednikoma. Na tihem si je želela trenutka, ko jo zaradi neposlušnosti in sitnosti zapode od hiše. Tega pa ni bilo treba čakati predolgo. Ko so spomladi potem odhajala dekleta iz vasi iskat službe, je bila Neža že nestrpna. »Seveda, greben ti je zrastel«, jo je svarila Skončarka, »pa ti je zrastel pri nas, veš!« Neža ji je po stari navadi še nekaj odgovorila; to je pa dosedanjo rednico ujezilo: »Veš, mi nismo več zate, in ti nisi več za nas. Dobro! Pa se ločimo. Zaradi tebe ne bomo še stradali kruha.«

Nič je niso pretresle te besede. Zbrala je obleko, Skončarka ji je plačala še več, nego je pričakovala, pa je odšla z drugimi v Trst.

Toda vse laško znanje ji ni toliko zaleglo, da bi ostala nad eden mesec pri eni gospodinji. Znala je grdo ugovarjati in ničesar potrpeti.

Ko je morala po sili zapustiti nekdanje razvade, se je gotovo domislila, da Skončarkini nauki niso bili tako brezpotrebni, kakor se ji je zdelo tiste čase. Še Skončarki se je zdelo dobro, ko je zvedela, da Neža izpoznava prejšnje grehe. »To je prva pot, da se poboljša«, je dostavila skrbna ženica, ki sama ni mogla opustiti razvade, da ne bi svojih misli končavala z lepim naukom.

V Trst prihajajoči domačini so jo videvali vedno redkeje. Nekateri so trdili, da se je dvignila gotovo črez morje v Ameriko ali vsaj v Aleksandrijo. Drugi so ugibali, da je gotovo še v mestu, pa v slabi družbi. No, vse te novice je hkrati podrla poslednja, s katero je prisopla iz Trsta »teta« Žulinka: »Neža je v mestu imenitna gospa!« Žulinka jo je videla in govorila z njo, ko jo je srečala s pokašljujočim, bledoličnim Lahom. To je veljalo kakor zavezano.

Žulinko je kmalu potem pobrala smrt, in domačini niso preveč povpraševali ne po nji, ne po Neži — imenitni gospé.

Neža je res kmalu zamenjala domačo nošo z meščansko. Imenitna gospa sicer ni bila, marveč samo soproga bolehnega delavca. Z žulji svojih

rok je preživeljal njo in nekaj mesecev starega Manuvela. Ko bi le očetu ne ginilo zdravje! Doslej sta služila on in ona; poslej mora ona varovati dete. Drobni Manuvel se je veselil komaj prve pomladi svojega življenja, ko so mu črni možje odnesli ateja v jamo. Nekoliko tednov še potem je sicer črno-oblečena mamica tudi njega nosila jokaje po sobici; a kmalu sta morala zameniti tesno sobico še s tesnejšo in temnejšo. Lačna sta bila in zeblo ju je v mrzli zimi, da se je detetu kar kožica krčila na drobčkanih ličecih. Nič ga niso ogrele vse tolažljive laške besede.

Tako se jima je godilo še dve zimi. Tretjo zimo pa, ko je Manuvelček že znal sam ponosno korakati po sobici in sam izgovarjati laške besede, prihajajoče z ulice visoko gori k njemu skozi podstrešno okno, tedaj je mama čutila, da se je po Manuvelčkovem atu podedovani bolezní v njenih prséh pridružila še pljučnica zaradi premnogege dela in večkratne hoje s težo na glavi po visokih stopnjicah. V strahu za ljubljeno dete se je slednjič spomnila Skončarjevih na Krasu in jim pisala milo prošnjo, naj pomagajo vsaj dečku, ki že sedaj zaman kliče svojo mamo, da bi mu dala kruha. A kje naj ga vzame?

Sam ne more iti prosit, saj še vrat ne more in ne zna odpreti. Nji pa so sešteti kratkj dnevi.

3.

Nič prav rada ni zapustila Nanica na vse zgodaj tople postelje. Ali Trst in morje velja videti. Niti kave ni mogla popiti, tako jo je še objemal zaspanec. Toda videti toliko novega sveta — naj bi branil zaspanec?

V majhno košaro ji je mati naložila nekaj rumenih hrušek in kos domačega kruha, pa sta odrinili »v imenu božjem«, dočim je solnce še dremalo za gorami, in se je petelin še zaspano oglašal v hlevu, vedoč, da poje gluhim stenam in jaslim. Nekoliko hladno je bilo zunaj, in vse stvari so se ji zdele kakor neznane v temnem mraku. Saj ni še bila ponoči zunaj, razen lani o Božiču, ko sta šli z materjo k polnočnici. — Majhna svetilka jima je kazala pot, kazala med potjo tudi mnogo znanih in še več neznanih žensk, hitečih z mlekom, sadjem in drugo drobnjavo v Trst. Prav veliko sta jih prehiteli. Zato ni Nanica utegnila opazovati z gostimi zvezdami posejanega neba, sicer bi takoj zaostala. Materinih opominov, zakaj peša že sedaj, ni marala. Na Opčinah si je mitničar mel krmežljave oči in nemarno poškilil za brzo odhajajočima ženskama, češ, kako se vama mudi!

Na vzhodu je žarelo nebo, cesta se je vedno bolj svetila, a materina svetilka je bila vedno medlejša. Po široki cesti proti »obelisku na vrhu« so se pomikali nekateri samotež-vozički z mlekom, in domačini v modrih hlačah so se, pušeč duhan, pomikali v mesto na delo. Nanica je že hotela vprašati, kdaj bosta v mestu, kar se zasveti pod njo v nižavi in daleč tja pod daljne gore sivkastomodra, svetla gladina! »Mama, morje, morjel!« Mami se je mudilo; morje je ni zanimalo. Bežeča mimo »obeliska«, opazi Nanica globoko pod seboj več vrst golih dreves — brez listja z lučmi med vejami. Tam na nedosežni morski planjavi so se že premikale črne pike, puščaje za seboj

široke brazde, druge tudi dolg oblak dima. »To so čolni, ladje in parobrodil!« pojasni mama po dolgem brezuspešnem povpraševanju. »Oh, mama, pa tisto svetlo, glejte no, ki leze sedaj proti nama? Glejte, mama, tam iz onega stolpa, a-a-ah! Pa zdaj rdeče! A-ah! Mama, ali je to ura?« — »Svetilnik za ladje, ki jadrajo ponoči!« — Nanica se je potem čudila celi poljani hiš, velikih in lepih, stoječih v dolgih vrstah. Toliko cerkvá in zvonikov! Tu zvoní, tam piska, od povsod doní, iz tvornic buči in se kadi. Neprijetni premogov smrad ji ni bil všeč. — Njene oči so bile povsod, samo ne pod nogami in za mamo. Spodtaknila se je, raztresla hruške in kruh ter zaostala. Hitela je jokaje za mamo in se s solzami v očeh čudila, kako lep je Trst, kako bogati ljudje, lepo oblečeni, ki prav gotovo tudi dobro jedo in pijo, ko ponujajo na prodaj toliko čednih in slastnih stvari. Nedoumno ji je bilo, da vsi ljudje ne govoré slovenskega jezika kakor ona z mamo. — Hiteli sta na trg, prodali sadje, maslo in jajca. Tedaj je deklica zopet opazovala praznično oblečene ženske, prihajajoče na trg, potem s trga v cerkev, kjer je vsak hip zvonilo k sv. maši. — Hiteli sta zajutrkovat v neko gostilnico. Tudi ono, kar je Nanica videla tukaj, ji je utrdilo misel, da je v Trstu vsak dan nedelja in vsak dan semenj.

»Kam pa sedaj?« vpraša, ko sta popili kavo, ki se deklici ni zdela nič bolja nego doma.

»K Neži, če jo bova mogli najti.« Hčerki se je videlo to popolnoma nemogoče. Ona ne bi niti več vedela, kod domov. Mati pa izvleče iz žepa zmečkan papir in ga pokaže možu, ki je »z luno pod brado« mirno stopal po ulici. Kmalu sta se umela. Vendar je morala mama še drugemu in tretjemu stražniku »z luno« pokazati Nežin naslov. Slednjič se ustavita v ozki, smrdeči ulici pred visoko hišo. Stopivši v vežo, začneta šteti in meriti dolgo vrsto stopnjic, a prej je mami zmanjkalo sape nego stopnjic. Sedla je poleg jerbasa in vzdihnila: »Čakaj, čakaj, nehvaležnica! Jaz, jaz — —« Nanica je že hotela vprašati, kam se jima je skrila tista grda Neža, ko ji pove mama, da sta premerili komaj polovico stopnjic.

Trudni in upehani dospeta slednjič na vrh stopnjic in potrkata po vseh durih — zaman. Že ju je bilo strah, ko pride za njima ženska v okoličanski noši. Ta jima pove, da je Neža — umrla. Skončarko je pretreslo, hčerka je položila košarico na tla. »Manuvelček pa ne vem, kje je!« dostavi mlekarica, čemur se je Skončarka še bolj čudila, ker ni vedela, kako je dečku ime.

»Več časa sem ji jaz dajala mleka; saj mi je ostala še dolžna nekaj kron. Pa Bog ji ne šteje v greh, jaz ji ne v dolg. Sirota je veliko trpela. — Glejte, tam-le je bila za onimi vratmi! — Pa z Bogom!«

»I, pogledjmo, no! Za pet ran božjih! Boš videla, Nanica, kako Bog kaznuje neposlušnost!« Skončarka plane k durim ter jih odpre. O, ubožstvo! Kakor sneg ob pomladnem solncu so Nanici izginili vsi prejšnji sklepi o mestnem bogastvu. Tam pod oknom poslednji ostanki bivšega stola, v kotu tri noge nekdanje postelje, katere boljša polovica je izginila nekam tja v nenasitno žrelo sumljivo stoječe, luknjaste peči. Smrad, nesnaga, razmetana slama in cunje nedoločene barve v največjem neredu. Na kupu smeti je

pojemalo nekaj v cunje zavitega, iz cunj so pa molele v človeško kožo odete koščice otroških nožic . . .

»Jej, jej! O, Dio! To je on, to je Manuvel. Saj ga poznam. Pa ga nisem opazila včeraj«, opomni mlekarica, ki ni mogla drugače pozabiti neizplačanih kron, da je pogledala za tujima ženskama. Nanica se prva približa kupu smeti, razgrebe cunje in odkrije črno, kodrasto glavico še ne štiriletnega dečka. Ležal je z glavo navzdol in gladu umiraje grizel si nohte in prste na rokah . . . Ni se mogel več dvigniti, ne zatisniti oči, ne zapreti ust — —. Sama kost in koža: smrt je gledala iz mladega telesa. Deklica mu je ponujala jabolko, a jih ni mogel prijeti, dasi je strastno upiral vanje izmučeno oko. Pokaže mu kos kruha iz košarice in mu ponudi vse, kar ji je ostalo od zajutrka, pa le ni vzel. Pokazal je samo zobe. Skončarka je strmela na pragu, odkašljujoč se kakor za daljšo pridigo, in solze so ji zalile oči, ko je izpoznala, kako se smili trpinček njeni hčerki, ki mu ne more, pa bi mu pomagala tako rada.

Začele so se v nji polegati litanije, pripravljene najprej Neži, potem, da bi jih slišala vsaj Nanica, pa njenemu sinku. Minila jo je tudi mrzkost zaradi Nežine neposlušnosti.

»Žena«, de mlekarici, »saj vas je Bog dal. Skočite po malo juhe ali gorkega mleka! Tu je denar!« — In okoličanka je odšla in se vrnila z gorko juho.

4.

Skončarka se ta dan ni tako brzo vrnila iz Trsta kakor bi rada. Tudi Nanici ni bilo treba hoditi peš in omagovati na poti. Zamudili sta mnogo časa, da sta dečka zavedli in toliko okrepili, kolikor je bilo potrebno, da je mogel z njima. Toda kdo naj ga nese tako daleč?

Kolikor je Skončarka srečala domačih ljudi, je vsakemu povedala nesrečno dečkovo življenje, in vsakomur se je malček smilil; pomagati mu ni mogel nihče. Vsak je pazil sam, da se s svojim bremenom čim prej vrne domov. Slišal je vso nesrečo tudi neki senar s Pivke, odpravljajoč se z vozom domov. »Tam-le gor sedite, kolikor vas je!« In z debelejim koncem bičevnika pokaže na kup sena za seboj na voz! Ni bilo mu treba dvakrat pokazati.

»O, Trst, Trst, kako si ti zapeljiv!« vzklikne Skončarka, oziraje se z vrha pri obelisku na obširno mesto.

»Oče, oče! Mi imamo pa fantka!« zakliče na domačem dvorišču Nanica, ki spotoma ni odnehala, da je mama obljubila, imeti dečka doma. Potem je pa zvedela vso žalostno povest njegove mamice. — Skončar je godrnjal: »Spet za tako nehvaležno plačilo, kakor smo redili njegovo mater.«

»Ej, veš, oče! Mnogo smo že trpeli na svetu, pa potrpiamo še to. Bog nama gotovo povrne kdaj to dobro delo; morda pa tudi bogato nagradi že najine otroke, če vzameva še Manuvelčka pod streho.«

»Naj bo, no, če že ni drugače!« odgovori Skončar.

V pomladnih dneh.

Spisala *Anka Zupančič*.

si smo bili jako žalostni, ko smo zvedeli, da je Praprotnikova Milka zbolela. Bila je vedno tako pridna, da ne poznam nikogar, ki bi je ne bil ljubil. V šoli najmirnejša in pazna, je bila pri igri vesela in živahna, tako da so otroci navadno njo izvolili za voditeljico igre. Smilili so sedaj vsem tudi nje starši, ki so imeli pridno hčerko jako radi. Pomilovali so pa tudi bratca in sestrico, ki sta povsod pogrešala prijazno sestrico.

Kdor je obiskal mlado bolnico, se je prestrašil. Poprej rdeča, polna lica so sedaj bleda in upadla. Krog oči legajo črni krogi, in z ustnic je izginila zdrava barva. Z zaprtimi očmi je ležala bolnica v postelji. Mati so se le jokali in molili, oče pa so vedno iskali pri zdravniku tolažbe. A zdravnik je imel sam malo upanja, vendar je žalostne starše tolažil, kolikor je mogel.

»Danes se bo odločilo, ali ostane ali — no, upajmo, da pomaga Bog«, je dejal nekega dne.

Ta dan pa je bilo ubogi Milici grozno hudo. Brez zavesti je ležala v materinem naročju, ker ni hotela ostati v postelji. Nikogar ni več poznala in tudi govorila ni več. Materino srce je krvavelo, ko je gledala ljubljenega otroka v tolikih mukah, kako pada smrti v naročje. Oče so žalostni, potrti hodili krog hiše in neprestano zdihovali: »Gospod, usmili se!«

In Gospod je uslišal molitev nesrečnih staršev in se usmilit Milice. Polagoma se ji je zopet vračala zavest. Trudno je pogledala mamico in zdihnila: »Mama, ali bom umrla?«

»Oh ne, otrok moj! Bog bo pomagal«, so jo tolažili mati. A Milka jih že ni slišala več. Zaprla je oči in spala, kakor spe bolniki nemirno in kratko . . .

Drugo jutro ji je bilo bolje, dasiravno je bila nevarnost še vedno velika.

»Mama, ali bo že kmalu pomlad?« je vprašala Milica.

»O, zunaj je še mnogo snega«, ji je pripovedoval Francek. »Otroci se še drsajo na mlaki, pa tudi kepajo se, kadar gredo iz šole.«

»Kadar bo pomlad, bom pa zopet zdrava«, je rekla sestra.

In polagoma, prav počasi se je vračalo Milici zdravje, in prav tako počasi je prihajala pomlad. Nekega dne je bilo prav gorko, in Milka si je želela na vrt. A tega še ni dovolil zdravnik, in Milici bi bilo grozno dolgočasno v sobi, ko bi ji ne bila bratec in sestrica donašala najraznovrstnejših stvari, s katerimi se je kratkočasila. Brat Francek ji je glasno bral iz »Zvončka« in drugih knjig, katere mu je posodil gospod učitelj. Verica ji je kazala svojo punčko, ki so ji jo oče kupili na zadnjem semnju. Kako se že veseli Verica, da ji bo Milica napravila nekaj oblekic zanjo!

Hipoma je priletel Francek in prinesel nekaj v klobuku. »Milica, glej, naši zajčki imajo mlade! Poglej tega-le, kako je lep! Čisto bel je in tako lepe rdeče oči ima! Tega dam tebi.«

»Meni tudi enega« prosi Verica.

»Saj ti imaš punčko«, jo zavrne Francek.

Sčasoma je smela Milka iz sobe. Privezali so v gozdu med dvema drevesoma mrežo, v katero je legla, kadar je prihajala trudna. In Verica ji je donášala cvetk in se veselila, ko je videla, kako z njimi ustreza Milici.

Neprenehoma je skakala po mehki trati in lovila metuljčke, da bi jih prinesla Milici. No, metuljčki se niso pustili ujeti, a Verica se je parkrat prevrgla v travo, kar je pa ni bolelo.

Po šoli je prišel tudi Francek k njima v gozd ter izročil Milici pozdrave gospodične učiteljice in součenk, ki se že vesele, da pride Milica skoro v šolo.

PRILOGA „ZVONČKU“

Tiger.

Opisal *Kramarjev.*

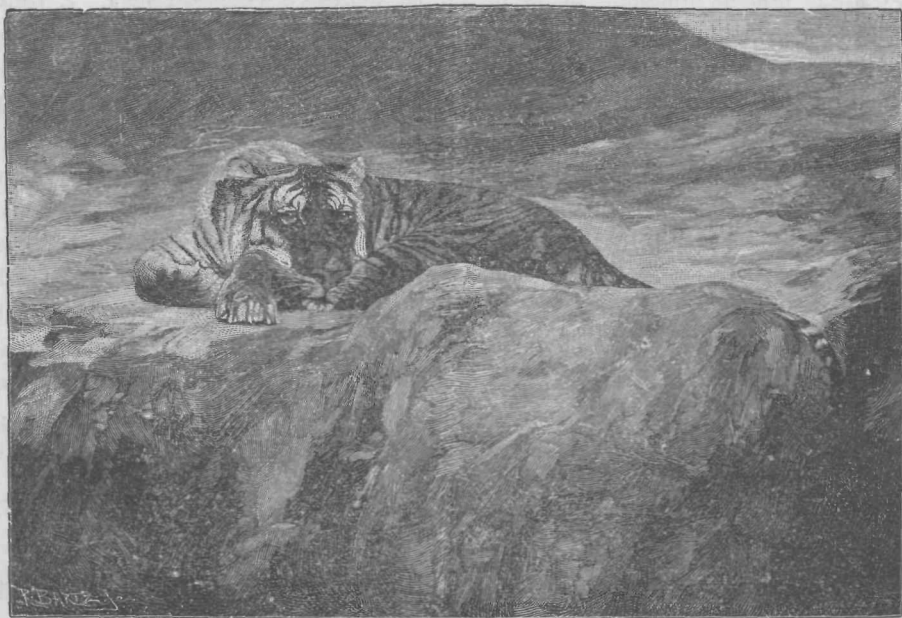
Tiger je mačjega plemena in je nekoliko večji od leva. Z repom vred, ki je do 80 *cm* dolg, meri do 220 *cm*. Truplo je zleknjeno, vrat in noge so kratke, glava pa je okrogla. Dlaka je zgoraj rdečkastorumena, spodaj bela, povprek pa ima črne nepravilne proge.

Ta zver, ki je najgrozovitejša in najkrvoločnejša izmed svojega plemena, živi v južni polovici Azije. Zlasti pa se nahaja v velikih, gosto porastelih gozdih vzhodne Indije. Tiger leži podnevi navadno skrit v gostem grmovju, v trstju ali v travi, ki je na nekaterih krajih do 3 *m* visoka; ob solnčnem zahodu pa gre za plenom. In tu se zadovolji z vsako živaljo, ki mu pride pred oči, bodisi da je majhna ali velika, divja ali domača. Prav pogosto napade tudi človeka. Vendar pa niso vsi tigri enakih lastnosti. Zato razločujemo tigre, ki živijo ob sami divjačini, potem take, ki ropajo govedo in druge domače živali, ter take, ki napadajo najrajši človeka. Prvi živijo le v gozdih in zasledujejo jelene, divje prašiče in drugo divjačino in so s tem poljedelcu čestokrat celo koristni, zato ker mu delajo jeleni in divji prašiči veliko škode na polju.

Tigri pa, ki živijo ob domačih živalih, so mnogo bolj drzni in so navadno že stareji. Ležišče in skrivališče si napravljajo prav blizu vasi in tu čakajo prilike, da ugrabijo kako živinčce, ko gre na pašo. Časih pa se tiger ne zadovolji le z eno živaljo, marveč pomori v svoji krvoločnosti kar po dve, tri in tudi po več živali. Ker pa dobro ve, da so te živali zvečer v dobrem zavetju, in bi zaman čakal na plen, se priplazi k čredi tudi podnevi in zgrabi iz njene srede prvo žival, ki mu je najbližja, ter uteče z njo v grmovje. Teh tigrov pa se tamošnji pastirji ne boje preveč. Pripovedujejo celo, da je že večkrat pastir s palico pregnal tigra od črede in ga s tepežem in vpitjem celo primoral, da je izpustil že ugrabljeni plen.

Najdrznejši med tigri pa so oni, ki so že kdaj okusili človeško meso. Ti se potem živijo večinoma le ob človeškem mesu in ugrabijo kako žival le tedaj, kadar so prav lačni. Tu sem sodijo navadno tigri, ki so prej živeli ob domačih živalih in so prišli večkrat v dotiko s pastirji ter so končno izgubili bojazen pred človekom. Ti imajo skrivališča navadno v hostah blizu cest in potov, kjer hodijo ljudje. Tam leže skriti in čakajo na mimoidočega

potnika. Ko pride v zadostno bližino, plane zver nanj, ga zgrabi s silnimi kremplji, mu pregrizne tilnik, in siromak leži v krvi pod njim ter je izgubljen. V največji nevarnosti so pismonoše, ki prenašajo pisma in druge pošiljatve po onih krajih. Tudi se je pripetilo, da je tak tiger nekoč skočil na vojake, ki so korakali mimo njegovega ležišča, potegnil častnika, ki je jezdil za njimi, s konja ter ga bliskoma odnesel v bližnje grmovje. Preden so se vojaki zavedli, kaj se je zgodilo, že ni bilo več sledu ne o tigru in ne o častniku. Nekoč je na tak način tudi odnesel iz potujoče družbe slugo enega izmed teh potnikov. In ko so zasledovali zver po krvi nesrečnikovi, so našli štiri milje daleč v hosti še nekaj ostankov njegovega trupla. V nekaterih krajih vshodne Indije, kjer so tigri pomorili že silno veliko odraslih ljudi in otrok, so zapustili ostali svoja bivališča in se preselili v varnejše kraje. Ker pa

tiger tudi dobro plava, mu je prav težko uteči, in ljudje niti na otokih niso varni pred njim. Po več krajih so morali vsa grmovja ob cestah in potih posekati ali pa sežgati, da so napravili ta pota varna za promet

Tiger napada vse živali, le slona se boji, ker pozna moč njegovega rilca in njegovih dolgih okel. Boji se pa tudi ognja in beži pred močnim ropotom.

Love ga na prav različne načine. Ker zaradi skoro do 3 m visoke trave in gostega grmovja in lesovja sploh ni mogoče natančno določiti tigrovega ležišča, se poslužujejo nalašč za lov na tigre priučenih slonov, ki nosijo lovce. S slonov pa jim je mogoče pregledati večji prostor. Tak prostor navadno obkoli kakih 150 in tudi več mož, ki so oboroženi z dolgimi sulicami. V sredo tega velikega kroga pa se odpravijo lovci na slonih. Sedaj prično poganjači z bobni, pavkami in drugimi pripravami ropotati in vpiti, da preplaše tigrin in ga prisilijo, da zapusti ležišče.

Redkokdaj naskoči suličarje, ki ga tudi takoj prebodejo, marveč beži pred njimi in se umika vedno bolj proti sredi. Tu pa ga že zadene smrtonosna krogla spretnih lovcev, ki streljajo nanj s slonov. Čestokrat naskoči v obupnosti tudi slona, in sicer navadno le od zadaj. Tedaj pa ga morajo lovci hitro odstraniti, če ne, pa jih spravi slon v največjo nevarnost, ker se hoče otresti v svojo kožo zagriznjene tигра s tem, da leže na hrbet. Kadar ga pa slon doseže z rilcem, tedaj ga vrže z največjo silo v zrak, in ko pade tiger na tla, ga obsuva z okli tako, da se ne more več geniti. Naposled ga še pohodi. Na otoku Javi jih pa tamošnji prebivalci, ki nimajo pušk in streljiva, love tudi brez slonov. Prostor, kjer biva tiger, zgrade z močno, do 3 m visoko mrežo, krog in krog pa zanetijo ogenj. V ta prostor se poda potem kakih 15 do 20, z ostrimi sulicami oboroženih mož, ki se tesno tišče drug drugega, ker vedo, da se jih tiger potem boji. Tako združeni ga poiščejo v njegovem ležišču ter ga nabodejo.

Love pa ga tudi tako, da mu nastavljajo močne pasti in samostrelnice, za vado pa mu privežejo ovco ali kozlička. Ko hoče tiger zgrabiti nastavljeni žival, se izproži past, in tiger je ujet v močni kletki, ali pa se izproži samostrelnica, ki ga takoj ubije.

Tigre love zato, da jih iztrebijo, love jih pa tudi zaradi dragocene kože, ki velja do 1300 K. Tudi tigrove kremplje dobro prodajo, ker jih nosijo imovite gospe vkovane v zlatu ali srebru kot nakit. Meso, ki je baje okusno, pa jedo navadno le moški Indijanci. Ti so namreč mnenja, da jim daje to meso moč in pogum. Love jih pa tudi za zverinjake.

Mladi tigrji se sicer dado ukrotiti, vendar pa jim ni veliko zaupati, ker tudi kot taki ne izgube divje mačje prirode. Mnogo krotilcev, ki niso bili dovolj previdni, je že izgubilo življenje.

Ej, ti solnce . . .

*Ej, ti solnce jutranje,
solnce popoldanje,
kje moj bratec, veš,
mili dan je?*

*Ej, ti zemlja, zemljica,
kakšno to vprašanje?
Kjer je solnce, tam je dan,
sanjaj sanje!*

*Tožna zemljica zaspil,
noč nad njo se skloni,
nanjo gledajo oči:
zvezdic milijoni . . .*

Fran Žgur.

Nočni pozdrav.

*Srebrna luna plava vrh neba,
in tisoč zvezd ji tiho pot spremlja.
Oko mi bere v svitu teh višav:
Nočni pozdrav!*

*Priplava glas zvonov črez tiho plan
Bogu v zahvalo za minuli dan . . .
V molitvi tih pošljem do višav:
Nočni pozdrav!*

*Odpel je slavec spev večerni svoj,
in blag že vlada naokrog pokoj . . .
In lahni dih priveje mi z dobrav:
Nočni pozdrav!*

*Zapira v sen se trudno mi oko,
nad njim odpira zlato se nebo,
in v sanjah angelci neso z daljav:
Nočni pozdrav!*

Bogomila.

Slovanske pravljice.

Priobčuje *Nik. Vrhov.*

10. Rožni popek.

(Slovaška.)

Bil je oče, ki je imel tri hčere, lepe kakor tri rože; najlepša, najodkritosrčnejša, najpridnejša pa je bila najmlajša. Nekoč se je namenil oče v glavno mesto na semenj. Preden je odšel z doma, je vprašal hčere, česa si žele, da jim prinese iz mesta. Starejši hčeri sta ga nagovarjali za obleko, dragotine, trakove. Najmlajša pa ni prosila ničesar. Šele ko jo oče drugič vpraša, kaj naj ji prinese, reče: »Oče, ničesar drugega si ne želim nego rožnega popka, pa mora biti tako lep kakor nobeden drug na svetu.«

»Prinesem ti ga,« obljubi oče ter se poslovi od ljubljenih hčerá.

Srečno je dospel v mesto. Bil je imovit; lahko si je torej nakupil, česar mu je bilo treba in še kaj več. Ko je bil že gotov z nakupovanjem obleke, dragotin, raznih trakov za starejši hčeri, se je spomnil rožnega popka. Šel ga je iskat. Prehodil je vse mesto, se oziral po vseh vrtovih, toda rože ni zagledal nobene. Vse so odcvetele. Nobene ni mogel dobiti, dasi bi jo rad plačal z zlatom. Jako je bil žalosten, ker ni mogel izpolniti svojemu najljubšemu otroku tako neznatne želje. Potrt se je vračal s semnja in gredoč povpraševal, kje bi našel kak rožni popek. Ljudje so se mu posmehovali, češ, zakaj se ni pobrinil prej zanj, ko so bile rože še v cvetju.

Ko je bil že blizu doma, je moral iti skozi gozd. Zamišljen je stopal dalje; kar mu zmanjka steze; zašel je v goščavi. Videč, da je zgrešil pravo pot, izkuša priti iz gošče. Zdajci se mu odpre dolinica, in sredi nje zagleda rožni grm in na grmu edin, prekrasen popek. Od veselja zavriskne, stopi h grmu in odtrga popek. Ta hip zašumi drevje v gozdu, kakor bi ga majal veter, zemlja se strese in iz grma prilomasti grozen zmaj.

»Zakaj si se drznil, utrgati ta rožni popek, mojo najljubšo cvetko, ki je tako krasna, da ji ni enake na svetu?« zarohni z gromovitim glasom, tako da so se jela siromaku šibiti kolena. Trepetaje pove zmaju, za koga je utrgal popek in mu ponuja ves denar, kar ga ima; ponuja mu, kar bi hotel za utrgani popek.

»Za ta popek ne zahtevam ničesar drugega nego samo to, kar ti pride prvo naproti, ko se vrneš domov,« zatuli zmaj in upira vanj grozni pogled.

Kaj naj počne nesrečnik? Da si otme življenje, obljudi, kar je zahtevala pošast.

»No, dobro,« veli zmaj, »v treh dneh mi pošlji tisto semkaj, če ne, gorje ti!«

Zmaj izgine. Mož odide žalostno domov. Čimbolj se je bližal domači hiši, tembolj si je želel, da bi mu pač nihče ne prišel naproti. Toda najmlajša hčerka je zagledala očeta od daleč. Takoj je pustila vse v nemar in mu hitela naproti. Mačka, pes ali karkolisibodi naj bi bilo prišlo očetu naproti, vse bi bil ta hip rajši zagledal nego najmlajšo hčerko, svoje najdražje dete. Ali kar je, to je.

»Očka, ali ste mi prinesli rožni popek?« vpraša hčerka in objema očeta.

»Prinesel, prinesel, tako je krasen, da mu ni enakega na svetu, toda drag je, dete moje,« odgovori oče in zaplaka. Hčerka se prestraši in začne očitati očetu, čemu ga je kupil. Toda oče odmaje z glavo. »Oh, dete moje, saj bi bil rad vse dal zanj, kar imam, da bi bil le tebe rešil,« tarna oče in začne pripovedovati hčerki, kaj in kako se mu je prepetilo; pove ji, da mora ona iti tretji dan k onemu zmaju v gozd.

Hčerko je obšel strah, ko je čula očetovo pripoved; ali ker je bila dobrega in junaškega srca, se je kmalu pomirila. Rekla je: »Ne bodite v skrbeh zaradi mene, oče! Bogu se priporočim in pojdem. Bom že kako pretrpela, kar me čaka.« Tako je tolažila očeta, si zateknila krasni popek za pas in šla z očetom domov.

Tretjega dne zarana se poslovijo od domačih. Oče jo spremi do gozda in plaka. Preden sta se ločila, ji je pokazal stezico, kod naj gre. Deklica je šla sama dalje in prišla v dolinico, kjer je rastel rožni grm. Ozirala se je krog in krog, pa ni zagledala nikogar. Potem vzame izza pasu popek, pristopi srčno h grmu, se ga dotakne in vzklikne: »Tu sem!«

Zdajci zašumi les, zemlja se strese in odpre in deklica skoro strmo-glavi pod zemljo.

Ko se zave, se ozre okrog in vidi, da je pred črnim mramornim gradom v krasnem vrtu, na desni pa zagleda groznega zmaja. Vztrepetala je; toda zmaj jo nagovori jako prijazno:

»Nič se me ne boj, krasno dekletce, ničesar žalega ti ne bom storil. Izprehajaj se po vrtu, potem idi v grad, tam najdeš jedi in posteljo, toda besedice ne črhni, najsi bi zagledala karsibodi in naj bi trpela karkoli. Čakaj in trpi. Srečna boš, kadar pretrpiš.«

Po teh besedah izgine zmaj, dekletce pa strmi in premišljuje, kaj pač to vse to pomenja. Potem se gre izprehajati po vrtu. Ko jo začne nadlegovati glad, stopi v grad. Kakor zunaj, tako je bil tudi znotraj ves grad črn in takšno je bilo vse pohištvo. V neki izbi je stala mizica, pogrnjena za eno osebo, in nekaj jedi je bilo na nji. »Oj, kako so dobre«, si je mislila deklica, ko jih je bila pokusila. Nasitila se je in pri vodnjaku napila. Ko se je prikazala na nebu večernica, je legla deklica na posteljo.

Krog polnoči se razlegne po gradu strašen ropot; vrata se treskoma razklenejo, in v spalnico prilomasti razna druhal in napade deklico. Ščipali in zbadali so jo, da je bilo groza; toda molčala je. Naglo kakor so prišli, so tudi odšli. Deklica je zaspala; ko pa je zjutraj vstala, je opazila, da je tretjina gradu postala bela.

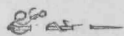
Ko je prišla na vrt, jo je takoj vprašal zmaj, kako je bilo ponoči. Ona mu je vse povedala, kako jo je trapila druhal; prav nič se ni bala zmaja in ni se ji zdel več tako ostuden kakor prvokrat. Ko mu je bila vse razložila, jo je zmaj prijazno opomnil, naj bo le potrpežljiva, in naj ne črhne nobene besede, naj bi ji bilo še huje nego prvo noč. Potem je zopet izginil in ostavil deklico samo. In zopet se je izprehajala po krasnem vrtu. Ko se je oglasil glad, je šla jest v grad in potem pit k vodnjaku. Zvečer je legla na posteljo. Malo je pospala, kar vstane opolnoči zopet hrum in šum, večji nego prvo noč. Velika druhal prihrumi v izbo in se vsuje na deklico kakor kobilice na trato. Ščipajo jo, tolčejo, vlečejo za lase, zbadajo, karkoli morejo hudega, ji store; ali deklica je nema kakor riba. Zjutraj je komaj pritavala na vrt, kjer jo je čakal zmaj. Pomiloval je deklico, hkrati pa goreče prosil, naj bi še tretjo noč potrnela in ne zinila besede, ko bi ji šlo tudi za glavo.

Žal je bilo deklici, ko jo je ostavil zmaj. Dolgčas ji je bilo po njem; ni se ji zdel gnusen, in vesela je bila, ko se je pogovarjal z njo. Ko se je ozrla na grad, je zapazila, da mu je zopet zbelela ena tretjina. Podnevi se je izprehajala po vrtu. V grad je šla jest, k vodnjaku pit. Tako ji je minil dan, in prišla je noč. Strahoma je legala na posteljo, pa ni mogla zaspati. Tedaj je zopet sklenila, da ne izpregovori nobene besede, naj velja, kar hoče. Proti polnoči se pridrvi k njeni postelji divja druhal, hujša in groznejša nego prvi dve noči. Mučijo jo, ščipajo, jo potegnejo s postelje, vlečejo za lase, zbadajo. Deklica molči kakor riba. Ko pa ji začno trgati meso s telesa, ne more več prenašati bolečin in vzkrikne: »Ah!«

Ta hip se strese grad, druhal izgine, in pri deklici stoji prekrasen mladenič, ki ji poljubi roko. Ko se malo oddahne, ji pove krasni mladenič, da je knežji sin, gospodar tega gradu, vladar vse te pokrajine, da ga je pa pred mnogimi leti neka hudobna čarovnica iz maščevanja zaklela v ostudnega zmaja in da je moral ostati zaklet, dokler ga ne osvobodi dobra, nedolžna deklica, ki bi zanj potrpežljivo in molče prenašala trpljenje in bolečine. Naposled pripomni mladi knez: »Krasna deklica, ti si me osvobodila, zato bodi moja žena in gospa v tem veličastnem gradu, če ti je povšeči!«

Deklica se ni branila. Zaročila sta se. Grad je kakor oživel; vse se je lesketalo po njem. Ko je šla zjutraj nevesta na vrt, so jo pozdravljali mnogi služabniki.

Nekaj dni pozneje je ukazal zapreči knez dragocene vozove, in z obilnim spremstvom sta šla zaročena obiskat očeta in sestre. Kdo bi mogel popisati, kako se je razveselil oče, ko je zagledal svoje drago dete, po katerem je bil tako žaloval in ko je zvedel, da je pri dobrih ljudeh in da je srečnal

Pri potoku.

*Potoček bistri, kam hitiš
naprej po loki cvetni?
Zakaj se nič ne pomudiš
tu v senčici prijetni?*

*Glej, vrbe so tu nad tabó
hladan ti šotor splele;
z njih vejic ptičice pojó
ti pesemce vešele!*

*Ā ti se nič ne pomudiš
tu v senčici prijetni;
skrivnostno žuboreč hitiš
naprej po loki cvetni!*

*Potoček, oj, nikar od tod
tako mi brž ne beži,
da si valov željan život
v vodici skopljem sveži!*

Zložil in ilustroval *Fr. Rojec.*

Dva grobova.

Napisał *Lad. Ogorek.*

vonček je omenil že v zadnji številki, da sta mu umrla dva so-
trudnika: Frančišek Dobnikar in Jožef Murn-Aleksandrov.
Danes podajamo svojim čitateljem njiju životopisa in sliki.

Frančišek Dobnikar.

Frančišek Dobnikar je bil rojen dne 10. vinotoka 1878. l. pri Sv. Katarini nad Medvodami. Gimnazijske nauke je končal v Ljubljani. Po končani osmi šoli je vstopil v ljubljansko semenišče, kjer je pa začel bolehati, da je moral študije večkrat pretrgati, hoteč si utrditi in okrepiti zdravje. A njegovi boleznini bilo več zdravila. Dne 12. rženega cveta t. l. ga je ugrabila sušica, ki ne prizanesa nikomur, ki mu napade pljuča.

Dobnikar je začel risati že v nižjem gimnaziju. Početkoma je le prerinaval razne druge slike, na-

liko smo si obetali od njega. Sedaj si ne moremo obetati ničesar več! Bodi mu ohranjen v »Zvončku« časten in trajen spomin!

posled pa je začel ustvarjati sam iz sebe. Ko je bil v sedmem in osmem gimnazijskem razredu, je začel njegove risbe priobčevati list »Dom in Svet«, ko je pa začel izhajati »Zvonček«, je izvrševal Dobnikar tudi zanj podobe, na katerih se je podpisaval s črkama S. J.

Mladi umetnik se je lepo razvijal. Njegovi risarski izdelki so prihajali lepši in popolnejši, in ve-

Jožef Murn-Aleksandrov.

Jožef Murn je bil rojen dne 4. sušca 1879. leta v Ljubljani, kjer je dovršil gimnazijo. Zrastle je v Marijanišču. Pozneje je skrbela zanj njegova teta. Mladost mu je izvečine potekla ob cerkvi sv. Petra, ob nje praznikih in pobožnostih. Z mladino šentpeterske fare ga je vezalo prijateljstvo. Tudi

pozneje ni zabil svojih znancev izza mladih nog, saj je s tem zvonil pri sv. Petru, z drugim pravtam ministriral i. t. d.

Vpisal se je na visoke šole v Pragi, kjer je hotel študirati pravoslovje. Kal boleznini je nosil v sebi že izza svojih deških let. Zadnja leta pa je hiral čimdalje bolj in letošnjo pomlad je moral leči. Prisilila ga je k temu težko ozdravljiva bolezen, sušica. V Ljubljani je stanoval v takozvani stari cukrarni,¹⁾ kjer je tudi izdihnil dne 18. rženega cveta tega leta.

Jožef Murn je bil nadarjen, resničen pesnik. Večino svojih pesmi je objavljaval v »Ljubljanskem Zvonu«, kjer se je podpisaval z imenom »Aleksandrov«. »Zvonček« je priobčil v letošnjem letniku na strani 46. njegovo pesem »Vlahi«, ali vemo, da bi jih priobčil še več, da ni moral Murn tako mlad umreti.

Velika škoda je tako mladega pesnika, ki je moral

ral v grob v 22. letu svoje dobe, še preden je mogel popolnoma razviti svoj talent in razodeti vse tajnosti svoje duše. Tudi njemu bodi ohranjen v »Zvončku« časten in trajen spomin!

¹⁾ V istem stanovanju je stanoval in umrl tudi mladi pesnik Dragotin Kette, in sicer ga je umorila ista bolezen kakor Murna. Oba pesnika je družilo toplo prijateljstvo. Sedaj sta zopet združena — v smrti.

Uredništvo.

Kaj moram že umreti?

(V spomin Dragotinu Ketteju.)

Kaj moram torej že umreti,
ko pomlad cvéte po doléh?
Ljubó z neba mi solnce seva,
priroda v cvetje se odeva —
povsod je radost, petje, smeh!

Kaj moram torej že umreti,
ko sladka pesem se glasi?
V dobravi slavec milo kroži,
ah, ko da po življenju toži,
ta pesem danes mi zveni . . .

Kaj moram torej že umreti,
ko v srcu mi cvete pomlad? —
Tu polno mi nadej, obetov
in poezije mladih cvétov,
ki ni se še razvil njihov sad! —

Kaj moram torej še umreti,
ko zbuja žitje se povsod?
In pesem zadnja se oglašá,
srce otožno moje vpraša:
„Zakaj že zdaj na zadnji pot?“

Bogomila.

Naša čopka vali!

Spisal *Kazimir M.*

o je bilo spet veselje, ko je po dolgi zimi priplula na cvetnih krilih ljuba pomlad v deželo! Mehko, nežno zelenje je brstelo povsod. Izmed pevcev - krilatcev se je prvi oglasil rumenokljuni kos; na vršičku komaj ozelenele bukve je stal na eni nogi ter poizkušal svoje prve melodije. Takoj za njim je pričel peti pisani ščinkovec, kmalu pa tudi ostali pevci. Vsa priroda se je iznova pomladila.

Živahno življenje vlada povsod, kamor se ozreš. Pridni poljedelec orje in seje. Iz vlažnih brazd se dviga lahna meglica ter hiti kvišku k solncu, ki jo je zbudilo iz dolgega zimskega spanja.

Pa ne samo na polju, ampak tudi doma se gibljejo pridne roke. Zima je bila pokvarila podstrešje. Bruno na koncu stanja se je bilo sesedlo; kapnica in deževnica je zalivala in zamakala škopo, ki je bila pripravljena za novi krov.

Te in enake skrbi so prišle s cvetočo pomladjo v vas.

Za vse to pa ni vedel Brezarjev Tinče. Na polju še ni mogel pomagati, s šolo so ga pa šele strašili, ker je bil ravno o sv. Valentinu izpolnil svoje šesto leto. Bil je prost in užival je tudi v polni meri to svobodo.

Po vse dneve je iztikal po mejah in grmovju za ptičjimi gnezdi. Imel je nenavadno srečo in našel jih je več nego kdorkoli izmed njegovih tovarišev. Toda resnici na ljubo moramo povedati, da je bil dobrega, usmiljenega srca; nikdar ni trpinčil mladičev ali jajčkov pobijal, kakor so delali nekateri spri-jeni vrstniki. V gostem senčnatem zatišju je našel drobno, mehko postlano gnezdece; varno se mu je približal, previdno razgrnil vejice in pokukal noter. Če so bila jajčka, se jih ni dotaknil, boječ se, da se stara ne bi skujala.

Nekoč je zaslišal na vrtu srakoperja, ki je ščeketal na suhi vejici. Tinče je pazno ogledoval drevo za drevesom, da bi našel gnezdece, toda zaman. Črez dolgo, ko je že hotel oditi, ga najde v gostem vrhu stare slive, katero je lanski vihar nekoliko nagnil na bližnji oreh. Naglo jo objame in začne plezati. Trnje ga je sicer ranilo in opraskalo tuintam, pa kaj se je on menil za to! Rahlo seže v gnezdece in začuti štiri na pol gole mladiče, ki so mu moleli naproti svoje lačne vratove.

Veselo se spusti od veje do veje in potem ob deblu na tla. Seveda je moral najprej povedati to veselo novico sosedovemu Nejčetu, svojemu najboljšemu prijatelju, zato jo vdere kar preko vrta, dobro vedoč, da je v plotu vrzel, skozi katero se pride na sosedovo dvorišče.

Tik za kaščo je raslo gosto bezgovo grmičje. Kaj ko bi se odrezala kaka palica in iz nje naredila puška, s katero bi se prav lepo in pa visoko streljalo. Ročno si izbere pripravno vejo in nastavi svoj pipec, katerega mu je stric Tone prinesel z zadnjega semnja. Kar mu zastane roka. Pred njim je čepela domača grahasta čopka. Nič se ga ni bala. Dvignila se je in tedaj

je videl, da ima celo grmado jajec pod seboj v mehki, plitvi kotanji. Previdno jih je s kljunom preobračala, potem pa je razgrnila peruti in z njimi varno pokrila jajca.

Tinče je kar ostrmel. Pozabil je pipca in puške ter zdirjal k Nejčetu. Na sosedovem dvorišču tik mlake, kjer so brodirle in se potapljale race, da ni bilo časih drugega videti iz vode kakor kratke repove, sta se sešla. Z desno roko ga objame okrog vratu in pošepče na uho:

»Naša čopka vali.«

Zdaj je bil ogenj v strehi! Nejče je vrgel kučmo ob tla, in zdirjala sta gledat čudež v bezgovem grmu. Pa tudi doma je bilo treba povedati to veselo novico.

»Mati, mati, naša čopka vali,« je klical ves zasopel že od daleč.

»Kje pa?«

»Za kaščo v bezgovem grmu.«

»Dolgo sem že opazala, da si je izbrala drugo gnezdo, a izpaziti je nisem mogla. Na, tukaj je nekaj zrnja, in pa posodico vode ji nesi. Vsak dan jo moraš krmiti, toda tako, da je ne boš preplašil. Za plačilo pa dobiš najlepše pišče, katero si boš sam izbral.«

In peljal je mater k bezgovemu grmu.

Veselo je razgrnil veje, ko sta dospela z materjo do bezga, in vzkliknil: »Tukaj-le«.

Pridno je donašal Tinče čopki za kaščo zrnja in vode, samo premalo je pozobala, kakor se mu je zdelo. Največje veselje je pa doživel, ko pride nekega jutra k čopki in najde tri lepa, z gostim mahom porasla piščeta. Popoldne jih je bilo že enajst, drugi dan pa jih je bilo kar šestnajst.

Čopka je skrbljivo brskala po mehki zemlji in če je ujela kako žuželko, je brž poklicala z nekim posebno vabljivim glasom svojo družino na nenavadno pojedino. In piščeta so kar vrela skupaj. Pokazala jim je, kako se morajo pasti, kako skriti, če preti nevarnost. Potem pa je razprostrla krila, in družina je bila pod streho, le najporednejši jo je rahlo klujuval v rdečo rožo. Poizkušal je skočiti na skrbno majko; često mu je izpodletelo, nazadnje je pa vendar prikobacal čopki na hrbet. Bil je lepo rumen in črno liso je imel na glavi. In tega si je izbral Tinče za plačilo; ta je bil poslej njegov.

Prišla je bela žena . . .

*Prišla je bela žena
skrivoma skozi vrt,
pa je Milico vzela;
žena je bila — smrt.*

*Skrila je detece drago,
splavala z njim čez goró;
pa so angelčki prišli
in so hiteli za njo.*

*Uzeli so dete nedolžno
smrti iz mrzlih rok,
nesli ga v sveta nebesa
v sredo nebeških otrok.*

L. Černej.

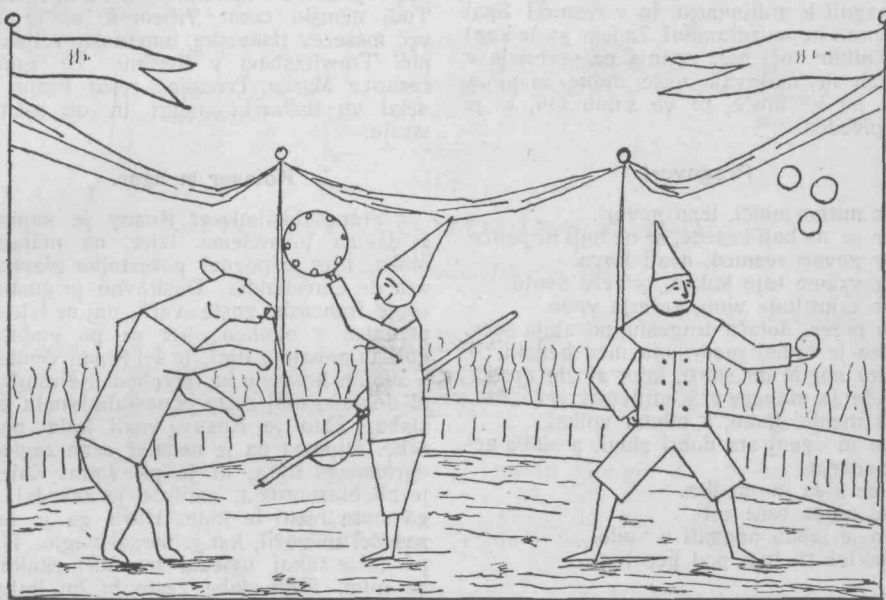

POUK IN ZABAVA

Mladi risar.

Priobčil *Vojteh Sitsch.*

Časih pridejo k vam komedijanti, ki vam kažejo za majhen denar velike umetnosti. Današnji »Zvončkov« mladi risar vam kaže prizor in take komedije. Največji umetnik je pač uboga para — medved, ki mora plesati po dveh ter biti poslušen svojemu mojstru, ki ga poteza za obroček, pripet mu v nosnicah. A kosmatincu to gotovo ni prijetno.

Kako dolgo prebijejo ljudje brez spanja?

Koliko časa lahko prebije človek brez spanja, je zavisno od posameznikove telesne moči. Trije dnevi in tri noči brez spanja navadno zadostujejo, da bolnik zblazne. Vendar niso neznani slučajji, ki nam kažejo, da more človek prečuti še dlje časa. Pomorski kapitan Tanner je n. pr. prebil brez spanja štirikrat štiriindvajset ur. Ob njegovi ladji je razsajal strahovit vihar, in pogumni mož ni v tem času zatisnil niti očesa, da je rešil svojo ladjo in ljudi, ki so bili na nji, gotove pogube. — Zdravnik dr. Staines je hotel poizkusiti, koliko časa more človek vzdržati brez spanja. S pomočjo medicinskih sredstev se mu je posrečilo, da je prečul

petnajst dni in noči brez spanja. Več ni zmogla njegova moč. Premagal ga je končno spanec, ki je trajal neprenehoma dvainsedemdeset ur! A za ta svoj pogumni poizkus je bil pozneje bridko kaznovan: vse svoje žive dni ni več mogel mirno in zdržema spati. — Še žalostnejša je bila usoda ameriškega milijonarja Ba in a. V neizmerni želji po bogastvu se je odrekel okrepcujočemu spanju. Že kot deček, ko se je učil v železniški trgovini, je začel uporabljati tudi noč za delo. In sicer je delal tako, da je v gotovih presledkih pritrgal minuto za minuto svojemu spanju. Čimbolj se je množilo njegovo bogastvo, tembolj je begal od njega spanec. In ko je dospel do svojega smotra, ko se mu je namnožilo imetje do neizmernega bogastva, je izgubil popol-

noma spanje. Nobeno sredstvo mu ni pomagalo, in najslavnejši zdravniki niso našli zdravil, ki bi vrnila spanec temu bogatemu siromaku. Njegovi možgani niso več mirovali: delali so neprenehoma. Samo ropot ga je omotil za kratke hipe, in sicer mu je najbolj prijalo drdranje voza in ropotanje krogel.

Ure in ure je moral njegov sluga premetati krogle, da so ropotale. Milijonar pa je sedel na stolu, se premetal in vzdihoval po spanju. Njegov voznik ga je moral ponoči prevažati po kameniti, raztrgani cesti v razbitem vozu, samo da je mogel bogatinec zadremati za trenutek. Neke noči, ko je zopet ropotal poleg njega sluga s krogelami, se je milijonar hipoma pomiril. »Ali je mogoč«, se vpraša sluga, »da je gospod zaspal?« — Prenehal je z ropotanjem in se nagnil k milijonarju. In v resnici! Spal je čvrsto in nevzdravno! Zadela ga je kap! — Koliko noči brez spanja pa prebijejo v skrbeh in molitvah naše dobre mamice, tega ne ve nihče, to ve samo On, ki je vsegaveden.

Pregovori.

Kdor mirno molči, lepo govori.
Kdor se ne boji besede, se ne boji ni palice.
Kdor govori resnico, hvali Boga.
Kdor vzame tujo kokoš, priveže svojo.
Kdor zajutrukuje vino, večerja vodo.
Kdor preveč določa drugemu, pozablja sebe.
Težko je sedeti modrijanu med bedaki.
Težko mu je do smrti, kdor si zlo oprti.
V delu je mnogo, v ščedljivosti več.
Volk menja dlako, a nikdar volka.
Voda in ogenj sta dobri slugi, a slaba gošpodarja.
Vreme zida in razdira.
Zima ujeda brez zob.
Žabo je lahko nagnati v vodo.
Žerjavica tli tudi pod pepelom.

Šolski počitki.

Nekatere šole imajo že sedaj velike šolske počitke, druge pridejo pozneje na vrsto. Šolske počitke imamo zato, da se nam okrepi telo in razvedri duh. Obojega smo potrebni! »Zvonček« želi svojim naročnikom in bralcem vesele počitnice. Tistim, ki prinesejo dobra izpričevala domov, so pač prijetne, a oni, v katerih izpričevalu se ščepiri nebodijetrebja »kljuka«, bodo nemara delali nekoliko pokore. Pa to nič ne škoduje. Saj zasluži vsako delo svoje plačilo!

Ptiči — zdravniki.

Neki švicarski prirodoslovec je dognal, da znajo ptice čudovito spretno ravnati z ranami na svojem životu. Na kljunačih je dokazal, da si s pomočjo kljuna in perja obvežejo rane in si celo poizkušajo izrav-

nati zlomljene ude. Na obstreljenem kljunaču je namreč opazil, kako se je začel sam zdraviti. Iz lastnega perja in s pomočjo svoje krvi si je napravil kljunač nekak močan lep, ki ga je položil na obstreljene noge, katere je potem še lepo obvil s perjem. — Drugi prirodoslovec je našel obstreljenega kljunača, ki si je obvil zlomljene noge s perjem in z vlažnim mahom.

Cesarica Elizabeta v tiskarnici.

V Solnemgradu so odkrili preteklega meseca spomenik umrli cesarici Elizabeti, o kateri je znano, da je tudi zlagala pesmi. Ob tej priliki je poročal neki list, da ni bila pokojna cesarica samo pesnica, ampak tudi tiskarska zlagarica in tiskarica. Svoje pesmi je sama v tiskarnici stavila in tiskala. Tudi nemški cesar Viljem II. se je učil več mesecev tiskarske umetnosti v tiskarnici Trowitzshevi v Berlinu. Že soprog cesarice Marije Terezije, cesar Franc, je delal ob tiskarski omari in ob ročnem stroju.

Kolesar in tiger.

Francoski kolesar Rosny je napravil z dvema tovarišema izlet na malajske otoke, kjer je poznal posestnika plantaže, van de Oувelandta. Dasiravno je gostitelj svoje francoske goste svaril, naj ne izletajo predaleč v okolico, ker se po ondotnih goščah nahajajo tigri, je šel Rosni vendarle s svojim kolesom na izprehod. Kolesaril pa ni dolgo, zakaj cesta je postala kmalu jako slaba. Zato je Rosny vozil kolo poleg sebe. Hipoma pa je nedaleč sebe zagledal ogromnega tигра, ki je pil vodo. Kolesar je bil brez orožja, zato se je zavedal, da ga more rešiti le kolo. Hitro ga je torej zasedel in vozil, kar je mogel naglo. Tiger pa ga je takoj ugledal ter udril skokoma za njim. Radi slabe ceste bi bil kolesar malone že izgubljen. Že je slišal tikoma za seboj hropenje tигра, ali takrat se je začela dobra cesta, in Rosny je vozil naglo kakor blisk. Šele blizu plantaže in spričo krika ljudi se je tiger ustavil in se vrnil. Rosny pa se je nezavesten zgrudil gostitelju v naročje.

Resnice.

Če imaš zdravje, imaš življenje,
če imaš bolezen, imaš trpljenje.

✦

Kdor napreduje, se raduje,
kdor nazaduje — žaluje.

✦

Malo govori, veliko stori,
to so tvoji umotvori.

✦

Pojdi med bolnike in uboge,
da spoznaš sveta nadloge.

✻

Kdor spozna svoje slabosti,
škodoval ne bo bližnjemu dosti.

✻

Če nesrečne iz nesreče dvigaš,
pa nevednim z ukom luč prižigaš,
rajsko cvetje sebi seješ.

✻

Če si pripravljen na samo nesrečo,
v sreči nabiraš zlata si v vrečo.

✻

Dobro želi, dobro stori,
tvoji bodo rajski dvori.

✻

Če znaš posvetno prav ceniti,
v življenju se ne daš motiti.

Kdor sebe izpopolnuje,
druge poučuje.

✻

Pametnejše je darovati nego li posojevati.

✻

Kdor prehitro zaupa,
že v sedanjost si vlije strupa.

✻

Krepostno življenje daje zlate obresti,
pregreha spodí nas z lastne posesti.

✻

Mladost brez lepega cvetja
je suša sredi poletja,
je žito polno snetja.

✻

Postavi bližnjega pred ogledalo,
tvojih slabosti se bo sto pokazalo.

Al. K. Sežun.

Črno kravo, molzo našo.

Besede zložil *Frančišek Levstik.*

Uglasbil *Fr. Ks. Schneider.*

Čr - no kra-vo, mol-zo na-šo Gre-gor že-ne v log na
Zvo-nec po-je pre-le - pó, Gre-gor gluh je na u-
Pri-de kra-va do br - vi-ce, do br - vi-ce, do vo-
Mle-ka do-sti nam po - de-li; dve če - bri-ci, dve ke-

pa-šo, star pa - stir in po-go - njič, ne bo - ji se vol-ka
ho, Gre-gor gluh je na o - be, kar naj - bo - lje sam on
di-ce, na - po - ji se ter na - pa-se, tam-kaj mla - da tra-va
bli-ci, dve če - bri-ci, dve ke - bli-ci, drobno ka - šo z njim za-

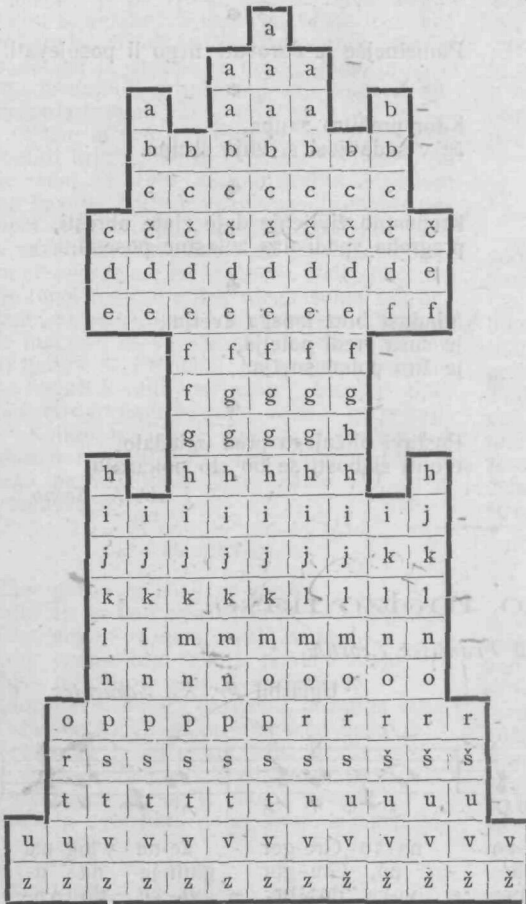

nič; le - sko - va-čo je pri - jel, ča - di zvonec sam pri - pel.
vé: kra-vi - co za rep dr - ži, da je kam ne i - zgu - bi.
ra-se. Pa-si, pa-si, kra-vi - ca, kjer je meh-ka tra-vi - ca!
bé-li! Mle-čna ka-ša, ma-ti naša in o - tro-ška sladka paša.

Besedna naloga.

Priobčil *Gregorc.*

Besede značijo:

1. soglasnik,
2. jed, -
3. goro na Primorskem,
4. avstrijskega vojskovodjo, -
5. žensko krstno ime, -
6. dragocen kamen,
7. cvetico,
8. moško krstno ime,
9. mero, -
10. ptiča,
11. orodje,
12. rastlino,
13. mladinski list,
14. pijačo,
15. živalco,
16. mesto na Jutrovem,
17. šolski predmet,
18. barvo,
19. bogatega kralja in modrijana iz starega veka,
20. slovenskega pisatelja,
21. vrsto živali,
22. ničvrednega človeka.

Besede po sredi od zgoraj nizdoli izražajo časten klic vsem čitateljem »Zvončka«.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev rebusa v sedmi številki.

Z reševanjem te zastavice bistrite si glavice.

Prav so ga rešili: France Nosan v Radovljici; Pepi Ižanec in Micika Potokar, učenci v Ljubljani; Minka Klinar, učenka v Radovljici; Anica Naglič, Milko in Slavko Naglič, učenca v Ljubljani; Franc Rauter, Kukovec, Ludovik Kociper, učenci v Svetinjah pri Ormožu.

F. P. v S.: Prelahkih stvari ne priobčujemo. — **Lj. B. pri Sv. L. nad Š. L.:** Ni tako lahko pisati pesmi, kaj? Dobro voljo imate, to je res! Morda Vam tudi ustrežemo, če natisnemo vsaj eno izmed poslanih pesmi kar na tem mestu. Vaš »Studenček« se glasi:

*Studenček pri cesti izvira hladan
in teče po logih čez širno ravan,
oj bister, oj bister studenček je to,
ki potniku žejo vtolaži strašn.*

*In glej pri studencu kozarec pomit,
kdor hoče, kdor hoče, naj pride sem pit,
saj p'jače od studenčka boljše je ni,
saj voda je bolja kot likerí vsi.*

Če se Vam zdi, da je to dobro, boste sčasoma izprevideli, da ste bili v zmoti. — Tudi ta mesec je pošiljati spise na zadnjič objavljeni naslov. — Cenjene naročnike, ki so nam še na dolgu, prosimo, naj se nas spomnijo.

»Zvonček« izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrta leta 1 K 25 h. — Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik je **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7. — Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gaugl**, Dunaj (Wien), IX., Porzellangasse Nr. 20, II., III./31.

Last in založba »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev«. — Tiska »Narodna tiskarna« v Ljubljani.